

Χρηματοδότηση της πράσινης μετάβασης: το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη περιοχή σε παγκόσμιο επίπεδο έως το 2050. Για τον σκοπό αυτό, απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις, τόσο από την ΕΕ όσο και από τον εθνικό δημόσιο τομέα, καθώς και από τον ιδιωτικό τομέα. Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας -το επενδυτικό σχέδιο «**Βιώσιμη Ευρώπη**»- που παρουσιάστηκε χτες, 14 Ιανουαρίου, θα κινητοποιήσει δημόσιες επενδύσεις και θα βοηθήσει να αποδεσμευτούν ιδιωτικά κεφάλαια μέσω των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, **ιδίως του InvestEU**, που θα οδηγήσουν σε επενδύσεις ύψους τουλάχιστον 1 τρισ. ευρώ.

Μολονότι για τη μετάβαση θα χρειαστεί η συμβολή όλων των κρατών μελών, περιφερειών και τομέων, η κλίμακα της πρόκλησης δεν είναι η ίδια. **Ορισμένες περιφέρειες θα επηρεαστούν ιδιαίτερα και θα υποστούν βαθύ οικονομικό και κοινωνικό μετασχηματισμό.** Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα παράσχει προσαρμοσμένη χρηματοδοτική και πρακτική στήριξη για να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και να πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες επενδύσεις στις εν λόγω περιοχές.

Η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Ούρσουλα **φον ντερ Λάιεν**, δήλωσε: «Οι πολίτες βρίσκονται στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, του οράματός μας να καταστήσουμε την Ευρώπη κλιματικά ουδέτερη έως το 2050. Ο μετασχηματισμός που επίκειται δεν έχει προηγούμενο. Και θα λειτουργήσει μόνο αν είναι

δίκαιος -και αν είναι προς όφελος όλων. Θα στηρίξουμε τους πολίτες μας και τις περιφέρειές μας που πρέπει να καταβάλουν μεγαλύτερες προσπάθειες για αυτόν τον μετασχηματισμό, ώστε να διασφαλίζουμε ότι κανείς δεν μένει στο περιθώριο. **Η Πράσινη Συμφωνία συνεπάγεται σημαντικές επενδυτικές ανάγκες, τις οποίες θα μετατρέψουμε σε επενδυτικές ευκαιρίες.** Το σχέδιο που παρουσιάζουμε σήμερα, για την κινητοποίηση τουλάχιστον 1 τρισ. ευρώ, θα δείξει την κατεύθυνση και θα απελευθερώσει ένα πράσινο επενδυτικό κύμα.»

Ο κ. Φρανς **Τίμερμανς**, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, δήλωσε: «**Η αναγκαία μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα θα βελτιώσει την ευημερία των πολιτών και θα καταστήσει την Ευρώπη**

ανταγωνιστικότερη. Ωστόσο, θα απαιτηθούν περισσότερες προσπάθειες από τους πολίτες, τους τομείς και τις περιφέρειες που βασίζονται περισσότερο απ' ό,τι οι άλλοι στα ορυκτά καύσιμα. Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα συμβάλει στη στήριξη όσων πλήττονται περισσότερο, καθιστώντας τις επενδύσεις ελκυστικότερες και προτείνοντας μια δέσμη χρηματοδοτικής και πρακτικής στήριξης ύψους τουλάχιστον 100 δισ. ευρώ. Αυτή είναι η δέσμευσή μας για αλληλεγγύη και δικαιοσύνη.»

Ο Βάλντις Ντομπρόβσκις, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος για μια Οικονομία στην Υπηρεσία των Ανθρώπων, πρόσθεσε: «Για να μεταβεί η Ευρώπη σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, χρειαζόμαστε και πολιτική δέσμευση και τεράστιες επενδύσεις. Η Πράσινη Συμφωνία δείχνει την αποφασιστικότητά μας να αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή, και τη στηρίζουμε τώρα με ένα

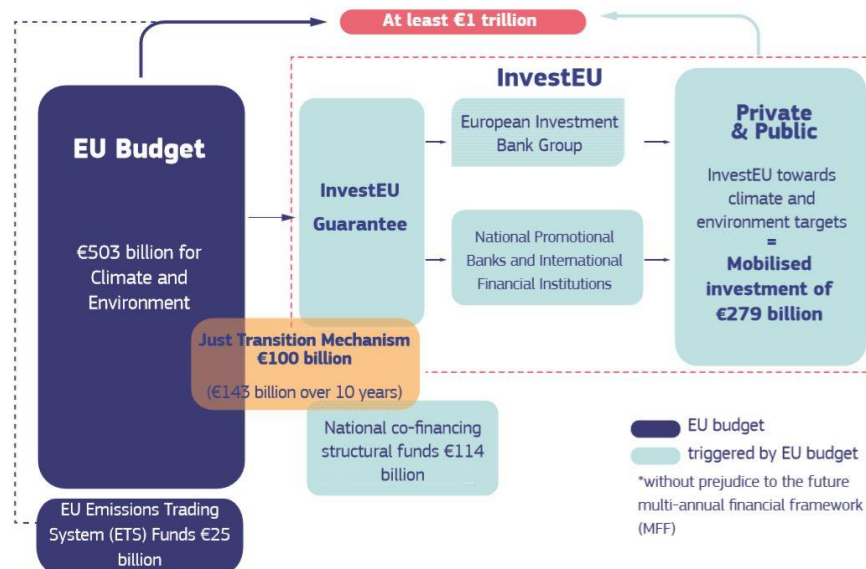
σχέδιο χρηματοδότησης. Πρώτον, θα αξιοποιήσουμε τον προϋπολογισμό της ΕΕ για τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων για πράσινα έργα σε ολόκληρη την Ευρώπη και για τη στήριξη των περιφερειών και των ανθρώπων που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση. Δεύτερον, θα δημιουργήσουμε τα κατάλληλα ρυθμιστικά κίνητρα ώστε να ευδοκιμήσουν οι πράσινες επενδύσεις. Τέλος, θα βοηθήσουμε τις δημόσιες αρχές και τους παράγοντες της αγοράς να προσδιορίσουν και να αναπτύξουν τέτοια έργα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν χτίστηκε σε μια μέρα. Η Πράσινη Ευρώπη δεν θα γίνει πραγματικότητα εν μία νυκτί. Για να θέσουμε τη βιωσιμότητα στο επίκεντρο του τρόπου με τον οποίο επενδύουμε απαιτείται αλλαγή νοοτροπίας. Σήμερα κάναμε ένα σημαντικό βήμα για να το πετύχουμε.»

Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας θα κινητοποιήσει χρηματοδότηση της ΕΕ και θα δημιουργήσει ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για τη διευκόλυνση και την τόνωση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων που είναι αναγκαίες για τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη, πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χωρίς αποκλεισμούς. Το σχέδιο, το οποίο συμπληρώνει άλλες πρωτοβουλίες που έχουν εξαγγελθεί στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας, βασίζεται σε τρεις διαστάσεις:

- **Χρηματοδότηση:** κινητοποίηση βιώσιμων επενδύσεων ύψους τουλάχιστον 1 τρισ. ευρώ κατά την επόμενη δεκαετία. Το μεγαλύτερο από ποτέ μερίδιο δαπανών για τη δράση για το κλίμα και το περιβάλλον από τον προϋπολογισμό της ΕΕ θα προσελκύσει ιδιωτική χρηματοδότηση, ενώ η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα διαδραματίσει βασικό ρόλο.

WHERE WILL THE MONEY COME FROM?

*The numbers shown here are net of any overlaps between climate, environmental and Just Transition Mechanism objectives.

- **Διευκόλυνση:** παροχή κινήτρων για την αποδέσμευση και τον αναπροσανατολισμό δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Η ΕΕ θα παράσχει εργαλεία για τους επενδυτές θέτοντας τη βιώσιμη χρηματοδότηση στο επίκεντρο του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ θα διευκολύνει και τις βιώσιμες επενδύσεις από τις δημόσιες αρχές ενθαρρύνοντας τους πράσινους προϋπολογισμούς και τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, καθώς και σχεδιάζοντας τρόπους διευκόλυνσης των διαδικασιών έγκρισης κρατικών ενισχύσεων για τις περιφέρειες δίκαιης μετάβασης.
- **Πρακτική στήριξη:** η Επιτροπή θα παρέχει στήριξη σε δημόσιες αρχές και φορείς υλοποίησης έργων κατά τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την εκτέλεση βιώσιμων έργων.

Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης

Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης (**Just Transition Mechanism, JTM**) αποτελεί βασικό εργαλείο ώστε να διασφαλιστεί ότι η μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία πραγματοποιείται με δίκαιο τρόπο, χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο. Μολονότι για όλες τις περιφέρειες θα απαιτηθεί χρηματοδότηση, και το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας καλύπτει αυτήν την ανάγκη, **ο Μηχανισμός παρέχει στοχευμένη στήριξη ώστε να κινητοποιηθούν τουλάχιστον 100 δισ. ευρώ κατά την περίοδο 2021-2027 στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο**, για την άμβλυνση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της μετάβασης. Ο Μηχανισμός θα δημιουργήσει τις αναγκαίες επενδύσεις για να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι και οι κοινότητες που εξαρτώνται από την αλυσίδα αξίας των ορυκτών καυσίμων. Θα συμπληρώνει την ουσιαστική

συνεισφορά του προϋπολογισμού της ΕΕ μέσω όλων των προγραμμάτων που έχουν άμεση σχέση με τη μετάβαση.

Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα αποτελείται από τρεις κύριες πηγές χρηματοδότησης:

1) Ένα Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί με νέα ενωσιακά κονδύλια ύψους 7,5 δισ. ευρώ, επιπλέον της πρότασης της Επιτροπής για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ. Προκειμένου να αξιοποιήσουν το μερίδιό τους από το Ταμείο, τα κράτη μέλη, σε συνεννόηση με την Επιτροπή, θα πρέπει να προσδιορίσουν τις επιλέξιμες περιοχές μέσω ειδικών σχεδίων μετάβασης περιοχών. Επίσης, για κάθε ευρώ από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, θα πρέπει να δεσμευτούν ότι θα συνεισφέρουν χρηματικά ποσά από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, καθώς και να παρέχουν και πρόσθετους εθνικούς πόρους. Συνδυαστικά, με τον τρόπο αυτό θα παρασχεθεί χρηματοδότηση ύψους μεταξύ 30 και 50 δισ. ευρώ, η οποία θα κινητοποιήσει ακόμη περισσότερες επενδύσεις. Το Ταμείο θα παρέχει κατά κύριο λόγο επιχορηγήσεις σε περιφέρειες. Για παράδειγμα, θα στηρίζει τους εργαζομένους ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες και ικανότητες για την αγορά εργασίας του μέλλοντος, ενώ θα βοηθήσει και τις ΜΜΕ, τις νεοφυείς επιχειρήσεις και τα εκκολαπτήρια επιχειρήσεων ώστε να δημιουργήσουν νέες οικονομικές ευκαιρίες στις εν λόγω περιφέρειες. Θα στηρίζει επίσης επενδύσεις στον τομέα της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια, για παράδειγμα στην ενεργειακή απόδοση.

2) Ένα ειδικό καθεστώς δίκαιης μετάβασης στο πλαίσιο του InvestEU για την κινητοποίηση επενδύσεων ύψους έως και 45 δισ. ευρώ. Με το καθεστώς αυτό θα επιδιωχθεί να προσελκυσθούν ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων στους τομείς της βιώσιμης ενέργειας και των μεταφορών, που θα ωφελήσουν τις εν λόγω περιφέρειες και θα βοηθήσουν τις οικονομίες τους να βρουν νέες πηγές ανάπτυξης.

3) Έναν μηχανισμό δανειοδότησης του δημόσιου τομέα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, με τη στήριξη του προϋπολογισμού της ΕΕ, για την κινητοποίηση επενδύσεων ύψους μεταξύ 25 και 30 δισ. ευρώ. Ο μηχανισμός θα χρησιμοποιηθεί για τη χορήγηση δανείων στον δημόσιο τομέα, παραδειγματος χάριν για επενδύσεις σε δίκτυα τηλεθέρμανσης και ανακαίνιση κτιρίων. Η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση με σχετική ρύθμιση τον Μάρτιο του 2020.

Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης δεν αφορά μόνο τη χρηματοδότηση: βασιζόμενη σε μια πλατφόρμα δίκαιης μετάβασης, η Επιτροπή θα παρέχει τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη και τους επενδυτές και θα μεριμνά για τη συμμετοχή κοινοτήτων που πλήττονται, τοπικών αρχών, κοινωνικών εταίρων και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα περιλαμβάνει ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης με επίκεντρο τα σχέδια δίκαιης μετάβασης περιοχών.

Ιστορικό

Στις 11 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή παρουσίασε την [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#), φιλοδοξώντας να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη περιοχή σε παγκόσμιο επίπεδο έως το 2050. Η μετάβαση της Ευρώπης προς μια βιώσιμη οικονομία συνεπάγεται σημαντικές επενδυτικές προσπάθειες σε όλους τους τομείς: για την επίτευξη των υφιστάμενων στόχων για το κλίμα και την ενέργεια έως το 2030 θα απαιτηθούν πρόσθετες επενδύσεις ύψους 260 δισ. ευρώ ετησίως έως το 2030.

Η επιτυχία του επενδυτικού σχεδίου της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας θα εξαρτηθεί από τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων. Είναι ζωτικής σημασίας τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να διατηρήσουν τους φιλόδοξους στόχους της πρότασης της Επιτροπής κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για το επόμενο δημοσιονομικό πλαίσιο. Κρίσιμη σημασία θα έχει η ταχεία έγκριση της πρότασης κανονισμού για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά και θα αξιολογεί την πρόοδο που σημειώνεται σε αυτήν την πορεία μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτών των προσπαθειών, η Επιτροπή θα διεξάγει κάθε χρόνο σύνοδο κορυφής για τις βιώσιμες επενδύσεις, στην οποία θα συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και θα συνεχίσει το έργο της για την προώθηση και τη χρηματοδότηση της μετάβασης. Η Επιτροπή καλεί την επενδυτική κοινότητα να αξιοποιήσει πλήρως τις ευνοϊκές ρυθμιστικές συνθήκες και τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες για βιώσιμες επενδύσεις, και τις αρχές να αναλάβουν ενεργό ρόλο στον προσδιορισμό και την προώθηση τέτοιων επενδύσεων.

Για περισσότερες πληροφορίες

- [ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ: επεξήγηση του επενδυτικού σχεδίου της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης](#)
- [Επενδύσεις σε μια κλιματικά ουδέτερη και κυκλική οικονομία](#)
- [Ο μηχανισμός δίκαιης μετάβασης: μέριμνα ώστε κανείς να μη μένει στο περιθώριο](#)
- [Έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ με στόχο την πράσινη οικονομία](#)
- [Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το επενδυτικό σχέδιο «Βιώσιμη Ευρώπη»](#)
- [Πρόταση κανονισμού για την ίδρυση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης](#)
- [Τροποποιήσεις του κανονισμού περί κοινών διατάξεων](#)
- [Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#)

Με εκτίμηση,
Στάλω Δημοσθένους Κούλεντρου
Ανώτερη Λειτουργός, ΚΕΒΕ
Τμήμα Εκπαίδευσης & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
Enterprise Europe Network Cyprus